

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

7.10.2008

B6-0527/2008 }
B6-0530/2008 }
B6-0533/2008 }
B6-0534/2008 }
B6-0535/2008 } RC1

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

Vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 4 esitanud

- José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Charles Tannock, Jacek Saryusz-Wolski ja Jacek Protasiewicz fraktsiooni PPE-DE nimel,
- Jan Marinus Wiersma, Justas Vincas Paleckis, Pasqualina Napoletano ja Klaus Hänsch fraktsiooni PSE nimel,
- Janusz Onyszkiewicz, Jeanine Hennis-Plasschaert ja Marian Harkin fraktsiooni ALDE nimel,
- Elisabeth Schroedter ja Milan Horáček fraktsiooni Verts/ALE nimel,
- Mieczysław Edmund Janowski, Adam Bielan, Konrad Szymański, Wojciech Roszkowski, Zbigniew Krzysztof Kuźmiuk ja Ryszard Czarnecki fraktsiooni UEN nimel,

asendades järgmiste fraktsioonide esitatud resolutsiooni ettepanekuid:

- PSE (B6-0527/2008)
- ALDE (B6-0530/2008)
- PPE-DE (B6-0533/2008)
- UEN (B6-0534/2008)
- Verts/ALE (B6-0535/2008)

Olukord Valgevenes pärast 28. septembri 2008. aasta parlamendivalimisi

RC\746323ET.doc

PE413.318v01-00}
PE413.321v01-00}
PE413.325v01-00}
PE413.326v01-00}
PE413.327v01-00} RC1

ET

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon olukorra kohta Valgevenes pärast 28. septembri 2008. aasta parlamendivalimisi

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone olukorra kohta Valgevenes, eriti 22. mai 2008. aasta resolutsiooni;
- võttes arvesse komisjoni 21. novembri 2006. aasta avaldust Euroopa Liidu valmisoleku kohta uuendada Euroopa naabruspoliitika raames suhteid Valgevene ja tema rahvaga;
- võttes arvesse eesistuja poolt ELi nimel tehtud avaldust Sjarhei Parsjukevitši ja Andrei Kimi vabastamise kohta;
- võttes arvesse nõukogu 15. septembri 2008. aasta järeldusi Valgevene kohta;
- võttes arvesse Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Valgevene valimiste vaatlemise missiooni esialgseid tähelepanekuid 29. septembril 2008;
- võttes arvesse 30. septembril 2008. aastal Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi poolt tehtud avaldust parlamendivalimiste kohta Valgevenes;
- võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 4,

A. arvestades, et pärast poliitvangide Aljaksandr Kazulini, Sjarhei Parsjukevitši ja Andrei Kimi vabastamist Valgevene valitsusasutuste poolt 16. ja 20. augusti vahelisel ajal ei ole Valgevenes hetkel rohkem vangistatud rahvusvaheliselt tunnustatud poliitvange;

B. arvestades, et poliitvangide vabastamist nähakse ELi poolt kui Valgevene olulist sammu demokraatlike põhväärtuste omaksvõtu, inimõiguste ja õigusriigi põhimõtete austamise suunas ning see oli üks eeltingimusi, et vaadata läbi piiravad meetmed, mis kehtivad praegu teatavate poliitiliste juhtfiguuride suhtes Valgevenes, ning järkjärguliste suhete taastamiseks Valgevenega;

C. arvestades, et president Lukašenka kutsus 10. juulil avalikult üles pidama valimisi avatult ja demokraatlikult ning kordas seda üleskutset 29. augusti televisiooniesinemises, lubades, et valimised on enneolematult õiglased;

D. arvestades, et 28. septembril korraldatavate parlamendivalimiste demokraatlikku korraldamist ja pluralistlikku aspekti peeti ELi poolt järjekordseks Valgevene võimaluseks demonstreerida demokraatlikke väärtuste ja Euroopa standardite järgimist;

E. arvestades, et seoses sellega tervitas EL OSCE/ODIHRi vaatlejate saatmist, toonitas seda, kui oluline on vaatlejate täielik juurdepääs valimisprotsessi kõikidele etappidele, sealhulgas häältelugemisele, ning rõhutas eelkõige opositsiooni õiguste tagamise tähtsust seoses nii õigusega kandideerida kui ka juurdepääsuga valimiste vaatluskomisjonile ja meediale;

RC\746323ET.doc

PE413.318v01-00}
PE413.321v01-00}
PE413.325v01-00}
PE413.326v01-00}
PE413.327v01-00} RC1

- F. arvestades, et EL oli valmis juhul, kui valimised sujuvad hästi, alustama Valgevene juhtide suhtes rakendatud piiravate meetmete läbivaatamist ning võtma positiivseid ja konkreetseid meetmeid, mis oleks viinud järkjärgulise suhete taastamiseni Valgevenega;
- G. arvestades, et ühendatud demokraatlike jõudude taotlus, et valitsus võtaks kohustuse pidada valimiste üle avatud dialoogi, jäi tähelepanuta; arvestades, et opositsiooni kandidaadid väljendasid muret valimisprotsessi aususe üle, viidates usalduse puudumisele valimissüsteemi ja häältelugemise oodatava korraldusviisi suhtes;
- H. arvestades, et OSCE valimiste vaatlemise missioon teatas oma esialgsetes järeldustes, et kuigi märgati mõningaid paranemismärke, ei vastanud 28. septembri valimised, mis korraldati rangelt kontrollitud keskkonnas vaevu märgatava kampaaniaga ja mida iseloomustas läbipaistvuse puudumine häältelugemisel ning häälte liitmine mitmete valimisjaoskondade vahel, kokkuvõttes siiski rahvusvaheliselt tunnustatud demokraatlikele nõuetele;
- I. arvestades, et opositsioon, mis ei võitnud mitte ühtegi 110 kohast, kuulutas valimised farsiks, väljendades oma kartust, et president Lukašenka flirt demokraatiaga on läbi, ning kutsus ELi ja USA-d valimiste tulemusi mitte tunnustama;
- J. arvestades, et Valgevene keskvalimiskomisjoni juht Lidija Jermošina kuulutas, et valimised olid „vabad ja õiglased”;
- K. arvestades, et ligikaudu 800 opositsiooni toetajat protesteeris valimispäeva õhtul Minskis,
1. väljendab oma rahulolu sellega, et poliitvangid Aljaksandr Kazulin, Sjarhei Parsjukevitsš ja Andrei Kim vabastati; sellest hoolimata eeldab siiski, et nende suhtes kehtivad kõik kodanikuõigused, mis on tagatud Valgevene kodanikele Valgevene Vabariigi põhiseaduse alusel;
 2. väljendab kahetsust selle üle, et märkimisväärsed edusammud, mida EL lootis Valgevene demokraatlikus arengust valgevene rahva hüvanguks, ei saanud teoks, ning hoolimata väikestest paranemismärkidest ei vastanud 28. septembril Valgevenes toimunud parlamendivalimised kokkuvõttes siiski rahvusvahelistele standarditele;
 3. on arvamusel, et Valgevenes valitud parlament on küsitava demokraatliku legitiimsusega;
 4. väljendab muret selle pärast, et siseministerium käsitles 28. septembril opositsiooni poolt Minskis korraldatud rahvakogunemist avaliku korra raske rikkumisena; väljendab samuti muret kuulduste üle, et teave rahvakogunemise kohta edastatakse riigiprokuratuurile õigusliku hinnangu saamiseks; kutsub Valgevene ametiasutusi üles austama kogunemis- ja sõnavabadust, mis on määratletud põhivabadustena Valgevene põhiseaduses;
 5. juhib tähelepanu asjaolule, et kuigi EL on võtnud teadmiseks mitme demokraatliku opositsiooni aktivisti hiljutise vabastamise ning lootnud, et valimiste korraldus on paranenud, on järjepidev ebaõnnestumine ausate ja õiglaste valimiste korraldamisel järjekordne tagasilöökk Valgevene ja Euroopa Liidu

vahelistes suhetes;

6. kutsub Valgevene valitsust üles kinnitama oma avaldusi valmisoleku kohta parandada koostööd Euroopa Liiduga ja luua soodsam pinnas kõneluste alustamiseks ELi ja Valgevene vahel;
7. kutsub sellega seoses Valgevene valitsust üles liikuma tõeliselt demokraatlike valimiste suunas, mis oleks kooskõlas rahvusvaheliste demokraatlike standarditega, tehes valimisseadusesse ja -tavadesse teatavaid muudatusi, nimelt:
 - a) luues kõikidele kandidaatidele õiglasel tingimused ja võimalused tõelise valimiskampaania korraldamiseks;
 - b) tagades, et kõikidel valimistel osalevatel parteidel on oma esindajad valimiskomisjonide kõikidel tasemetel, eelkõige ringkonna valimiskomisjoni tasandil;
 - c) tagades, et antud häälte puhul oleks välistatud igasugune pettus nimetatud protseduuri käigus;
 - d) loobudes eelhääletusest või vähemalt tagades, et varem antud häälte suhtes kasutatakse erinevat protseduuri kui üldhääletuse suhtes ning eelhääletuse tulemused registreeritakse valimisprotokollides eraldi;
8. nõuab tungivald, et Valgevene valitsus austaks inimõigusi:
 - a) tehes vajalikud muudatused Valgevene kriminaalkodeksisse, tühistades artiklid 193, 367, 368, 369-1, millest osa, eelkõige artikkel 193, on Amnesty Internationali nimekirjas ning mida sageli kuritarvitatakse represseerimisvahendina;
 - b) loobudes ähvardamast kohtu alla andmisega (sealhulgas sõjaväeteenistusest kõrvalehoidmise eest Valgevenes) üliõpilasi, kes on ülikoolist välja heidetud oma seisukohtade pärast ning on sunnitud õpinguid jätkama välismaal;
 - c) eemaldades kõik takistused, mis ei lase valitsusvälistel organisatsioonidel end Valgevenes korralikult registreerida;
 - d) parandades suhtumist ja austust rahvusvähemustesse – sh tunnustades Poolakate Liidu seaduslikult valitud organit, mida juhib Andželika Borys –, kultuuri, kirikutesse, haridussüsteemi ning ajaloolisesse ja materiaalsesse pärandisse,et teha lõpp riigi enda põhjustatud isolatsioonile ülejäänud Euroopast ning et suhted ELi ja Valgevene vahel paraneksid märgatavalt;
9. tuletab meelde, et Euroopa Liit teatas 21. novembril 2006. aastal oma valmisolekust uuendada Euroopa naabruspoliitika raames suhteid Valgevene ja Valgevene rahvaga niipea, kui Valgevene valitsus näitab üles austust demokraatlike väärtuste ja Valgevene rahva

RC\746323ET.doc

PE413.318v01-00}
PE413.321v01-00}
PE413.325v01-00}
PE413.326v01-00}
PE413.327v01-00} RC1

põhiõiguste vastu;

10. kutsub nõukogu ja komisjoni üles jätkama dialoogi ja kujundama Valgevene suhtes välja poliitika, mis oleks allutatud rangele positiivsele tingimuslikkusele, mis põhineb järkjärgulisel lähenemisviisil ja mille käsituses on võrdlushinnangud, ajakavad, läbivaatamisklausel ja piisavad rahalised vahendid;
11. palub nõukogul ja komisjonil kaaluda võimalust valikuliseks läbivaatamiseks ja olemasolevate piiravate meetmete peatamiseks, eesmärgiga pakkuda kasu tavakodanikele ja edendada vaba ühiskonna arengut;
12. kutsub nõukogu ja komisjoni üles mitte tühistama viisakeeldu nende suhtes, kes on otseselt seotud demokraatlike valimiste standardite ja inimõiguste rikkumisega; kutsub üles kaaluma võimalust nimetatud sanktsioon teiste ametiisikute suhtes kuueks kuuks osaliselt peatada tingimusel, et nimetatud perioodil muudetakse 2008. aasta juuni lõpus vastu võetud piiravat meediaseadust enne selle täielikku rakendumist;
13. kutsub nõukogu ja komisjoni üles jätkama tegevust Valgevene kodanike viisamenetluste lihtsustamiseks, kuna see on oluline vahend ELi Valgevene-poliitika peamise eesmärgi saavutamiseks – inimestevaheliste kontaktide lihtsustamiseks ja tihendamiseks ning demokraatia edendamiseks riigis; nõuab tungival, et nõukogu ja komisjon kaaluksid sellega seoses võimalust alandada Valgevene kodanike jaoks Schengeni territooriumile sisenemisel nõutava viisa lõivu, mis on ainus võimalus hoida ära Valgevene ja tema kodanike süvenevat isolatsiooni; kutsub Valgevene ametivõime loobuma tavast väljastada oma kodanikele, eriti lastele ja üliõpilastele väljasõiduviiisid;
14. palub nõukogul ja komisjonil kaaluda võimalust Euroopa naabruspoliitika ning inimõiguste ja demokraatia vahendite valikuliseks rakendamiseks, pakkudes rohkem toetust Valgevene kodanikuühiskonnale ning eelkõige suurendada sõltumatule ajakirjandusele, valitsusvälistele organisatsioonidele ja välismaal õppivatele Valgevene üliõpilastele antavat rahalist abi; väljendab heameelt asjaolu üle, et komisjon annab rahalist toetust Vilniuses (Leedu) asuvalle Valgevene Euroopa Humanitaarteaduste Ülikoolile eksiilis; palub nõukogul ja komisjonil kutsuda Valgevene valitsust hea tahte ja positiivse muutuse märgina üles võimaldama Vilniuse Valgevene Euroopa Humanitaarteaduste Ülikoolil eksiilis seaduslikult naasta Valgevenesse ja taastada oma tegevus normaalsetes tingimustes edasiseks arenguks Minskis; kutsub nõukogu ja komisjoni üles andma rahalist abi Valgevene sõltumatule telekanalile Belsat;
15. palub nõukogul ja komisjonil kaaluda meetmeid parandamaks ärikliimat, kaubandust, investeringuid, energia ja transpordi infrastruktuuri ning piiriülest koostööd ELi ja Valgevene vahel, et anda panus Valgevene kodanike heaolu ja jõukuse arengusse ning sellega seoses nende võimalustele suhelda Euroopa Liiduga ning sinna vabalt reisida;
16. peab kahetsusväärseks, et Valgevene ametivõimud on viimase paari aasta jooksul korduvalt keeldunud andmast riiki sisenemiseks viisat Euroopa Parlamendi liikmetele ja liikmesriikide parlamendiliikmetele; kutsub Valgevene ametivõime üles loobuma täiendavate takistuste loomisest, mille tõttu ei saa Euroopa Parlamendi delegatsioon Valgevenega suhtlemiseks

RC\746323ET.doc

PE413.318v01-00}

PE413.321v01-00}

PE413.325v01-00}

PE413.326v01-00}

PE413.327v01-00} RC1

ET

riiki külastada;

17. tervitab Valgevene rahva tahet tagada riigi iseseisvus ja territoriaalne terviklikkus;
18. tervitab Valgevene ametivõimude senist lähenemisviisi tohutust survest hoolimata mitte tunnustada Lõuna-Osseetia ja Abhaasia ühepoolselt väljakuulutatud iseseisvust;
19. mõistab hukka asjaolu, et Valgevene on ainus riik Euroopas, kus vastuolus üleeuroopaliste väärtustega kehtib endiselt surmanuhtlus;
20. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, OSCE ja Euroopa Nõukogu Parlamentaarsele Assambleele, SRÜ sekretariaadile ning Valgevene ametivõimudele.